

Aluehallitus 25.08.2025 § 190

§ 190

Lausunnon antaminen valtiovarainministeriölle hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

Moisala Jarno

Yli-Koski Elina

Hirvilammi Markus

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan lausunnon esityksestä valtiovarainministeriölle:

1) Ehdotettu hyvinvointialuejakolaki (1 lakiehdotus):
Ei lausuttavaa.

2) Ehdotettu maakuntajakolaki (2 lakiehdotus):
Ei lausuttavaa.

3) Ehdotetut muutokset hyvinvointialuelain 27 §:ään ja 87 §:ään:

Hyvinvointialuelain 27 §:n (Valtuustoryhmä ja sen toiminnan tukeminen) toista momenttia muutettaisiin muodosta "hyvinvointialue voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia" muotoon "hyvinvointialue voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvää muuta toimintaa". Muutoksen myötä hyvinvointialue ei voisi enää tukea valtuustoryhmien niitä toimenpiteitä, joilla ne edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue ei kannata edellä olevaa muutosta hyvinvointialuelain 27 §:ään. Hyvinvointialueiden toimintavapautta toimintatuen kohdentamisessa ei tule kaventaa muuta kuin painavista syistä. Hyvinvointialue pitää tärkeänä, että valtuustoryhmät voivat jatkossakin käyttää tukea toimenpiteisiin, joilla valtuustoryhmät edistävät hyvinvointialueen asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Lisäksi hyvinvointialuelain 27 §:n toista momenttia muutettaisiin muodosta "Tuen määrä valtuustoryhmittäin on ilmoitettava hyvinvointialueen tilinpäätöksessä" muotoon "Tiedot tuen määrästä ja käyttökohteesta on ilmoitettava valtuustoryhmittäin hyvinvointialueen tilinpäätöksessä".

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kannattaa edellä olevaa muutosta. Hyvinvointialueen nykykäytäntönä on raportoida tuen määrät ja käyttökohteet aluevaltuustolle vuosittain, ja raportointi voi tapahtua myös osana tilinpäätöstä.

Hyvinvointialuelain 87 §:n (Palkkiot ja korvaukset) 1 momentin 1 kohtaa täsmennettäisiin siten, että kokouspalkkioita voidaan maksaa ainoastaan toimielimen ja vaikuttamistoimielimen kokouksista. Kohtaa ei sovellettaisi erilaisiin toimielimen kokouksen ulkopuolisiin tilaisuuksiin ja kokoontumisiin. Toimielinten kokousten ulkopuolisista hyvinvointialueen järjestämistä tilaisuuksista voitaisiin maksaa 2 momentissa tarkoitettuja erillispalkkioita hyvinvointialueen harkinnan mukaan.

Pykälään lisättäisiin uusi 3 momentti, jossa säädettäisiin, että 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen palkkioiden tulisi olla kohtuullisia ottaen huomioon hyvinvointialueen toiminta ja talous. Palkkioiden suuruus perustuu luottamushenkilön asemaan ja tehtäviin. Säännös olisi luonteeltaan informatiivinen, ja sillä toteutettaisiin osaltaan hallintolain hyvän hallinnon perusteita. Palkkioiden perusteiden määrittelyssä tulisi luonnollisesti ottaa huomioon hyvinvointialueen toiminta ja talous sekä esimerkiksi toimielimen tehtäväalan laajuus. Aluevaltuuston tehtäviin kuuluu 22 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanta em. muutokseen on neutraali, koska esitys ei kavenna kokouspalkkioiden määräytymisperusteita. Toimielinten kokousten ulkopuoliset tilaisuudet, kuten seminaarit, päiväkoulut ja koulutukset ovat tärkeitä päätöksentekoketjun taustoitusta- ja valmistelutilaisuuksia, jotka myötävaikuttavat tehokkaaseen ja laadukkaaseen päätöksentekoon.

4) Muut huomiot esityksestä:
Ei lausuttavaa.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Valtiovarainministeriö on 16.6.2025 julkaistulla lausuntopyynnöllä pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään 28.8.2025 klo 16.

Tausta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolakia (614/2021). Hyvinvointialue- ja maakuntajakolain nimike ehdotetaan muutettavaksi hyvinvointialuejakolaiksi. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi maakuntajakolaki. Hyvinvointialuejakolaissa ei enää säädettäisi maakuntajaosta eikä maakuntajaon muuttumisesta hyvinvointialuejaon muutosten seurauksena. Lakiin lisättäisiin säännökset hyvinvointialueen jakamista koskevasta taloudellisesta selvityksestä. Lakiin tehtäisiin myös eräitä muita muutoksia. Uudessa maakuntajakolaissa säädettäisiin maakuntajaon perusteista ja sen muuttamisen edellytyksistä, vireillepanosta ja valmistelusta. Hyvinvointialuejakoa ja maakuntajakoa, niiden perusteita tai hyvinvointialueen muuttamisen edellytyksiä ei esitettäisi muutettavaksi. Hyvinvointialueesta annettuun lakiin (611/2021) sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaansaattamista annettuun lakiin (616/2021) tehtäisiin esityksestä johtuvat teknisluonteiset tarkistukset.

Lisäksi hyvinvointialueesta annetun lain valtuustoryhmän toiminnan tukemista ja luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan täsmennyksiä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja eriyttää hyvinvointialuejakoa ja maakuntajakoa koskevaa sääntelyä. Hyvinvointialuelakiin esitetyillä muilla muutoksilla on tavoitteena tehostaa hyvinvointialueiden päätöksentekoa.

Toimivalta

Hallintosäännön 42 §:n kohdan 24 mukaan aluehallitus päättää lausuntojen antamisesta koko hyvinvointialuetta koskevissa merkittävissä asioissa.

Liitteet

Oheismateriaali

- Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi, VN/13714/2025
- Luonnos hallituksen esitykseksi

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö - lausuntopalvelu

Täytäntöönpano

Valtiovarainministeriö

Päätöshistoria